

Handläggare: Barbro Trygg
Tfn: 08-508 18 122

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Stockholms stads förslag till äldreomsorgsplan för åren 2006 - 2010, Remiss Dnr 327-2500/2004

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen till Kommunstyrelsen överlämna och återopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Margareta Venizelos
Avdelningschef, beställare

Annica Dominius
Avdelningschef, utförare

Sammanfattning

Äldreomsorgsberedningens kansli har utarbetat Stockholms stads äldreomsorgsplan för åren 2006 – 2010. Syftet med äldreomsorgsplanen är att den ska utgöra en komungemensam plattform och vara vägledande i stadsdelsnämndernas utformning av sina verksamheter.

Förvaltningen anser att äldreomsorgsplanen är bra skriven med målsättningar som är viktiga för äldreomsorgen. Den stora utmaningen ligger i själva genomförandet. Förvaltningens synpunkter redovisas med utgångspunkt från rubrikerna i äldreomsorgsplanen. Endast de områden som förvaltningen önskar kommentera, eller har avvikande mening i, redovisas.

Förvaltningen

- anser att ett tillägg ska göras under hemtjänst; den ska vara individanpassad och utformas i samråd med den enskilde och/eller dennes närstående.

- instämmer i att det ska vara separata enheter för korttidsvård men anser att de bör ligga i anslutning till de särskilda boendena.
- anser att det är ett mycket bra förslag att ändra begreppet särskilda boendeformer till en gemensam benämning, *vård- och omsorgsboende* men ställer sig tveksam till att servicehusboende ska ingå i begreppet vård- och omsorgsboende.
- instämmer i att det är angeläget att under planperioden avveckla de flerbäddsrums som finns på t.ex. Farsta sjukhem.

Det är bra att äldreomsorgsplanen har uttryckt en gemensam värdegrund för alla som arbetar i äldreomsorgen. ”Respekten för den enskildes integritet och individuella behov ska vara en gemensam värdegrund för alla som arbetar i äldreomsorgen”.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för omsorg om äldre och funktionshindrade, beställare och utförare. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har behandlat ärendet den 12 september 2005.

Bakgrund

Äldreomsorgsberedningens kansli har utarbetat Stockholms stads äldreomsorgsplan för åren 2006 – 2010. Äldreomsorgsplanen har tillställts samtliga 18 stadsdelsnämnder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem, AB Familjebostäder, FB Servicehus AB och KS Handikappråd för yttrande senast 2005-09-30.

Syftet med äldreomsorgsplanen är att den ska utgöra en kommungemensam plattform och vara vägledande i stadsdelsnämndernas utformning av sina verksamheter. Äldreomsorgsplanen är uppbyggd kring ett övergripande mål, ”Äldre i Stockholms stad ges förutsättningar att leva under goda och trygga levnadsförhållanden”, samt sex strategier för måluppfyllelse och en beskrivning av ”God kvalitet inom äldreomsorgen”.

De sex strategierna för måluppfyllelse beskriver hur äldreomsorgen ska arbeta förebyggande och delta i samhällsplaneringen, att det ska finnas ett varierat utbud av stöd- och hjälpinsatser, att det ska finnas vård- och omsorgsboende samt anhörigstöd. Vidare att personalen ska ha hög kompetens och att äldreomsorgen ska samarbeta med landstingets hälso- och sjukvård.

Äldreomsorgsplanen innehåller en beskrivning av ”God kvalitet i äldreomsorgen”.

- Respekten för den enskildes integritet och individuella behov ska vara en gemensam värdegrund för alla som arbetar inom äldreomsorgen.
- Den enskildes rättsäkerhet säkerställs genom en korrekt genomförd handläggningsprocess.
- Inflytande och delaktighet i alla frågor som rör den enskilde såväl i samhället som i den enskildes individuella livssituation.

- Livskvalitet såsom god kosthållning, utevistelse, kultur, brottsförebyggande åtgärder, brandskydd, säkerställande av rutiner vid våld och övergrepp och vaktmästartjänster.

Vidare innehåller äldreomsorgsplanen en beskrivning av vad frivilligverksamheter kan göra samt att äldre och deras närstående på ett enkelt sätt ska kunna få information om vilket stöd och vilken hjälp som finns att tillgå.

Ett avsnitt handlar om forskning och utveckling. Slutligen behandlas metoder för kvalitetsuppföljning med kvalitetsgarantier, klagomålshantering, dokumentation, äldreomsorgsinspektörer och äldreombudsman.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen anser att äldreomsorgsplanen är bra skriven med målsättningar som är viktiga för äldreomsorgen. Den stora utmaningen ligger i själva genomförandet. T.ex. att definiera vad goda och trygga levnadsförhållanden är i praktiken för den enskilde samt att ha resurser att tillgodose den äldres behov av detta.

Förvaltningens synpunkter redovisas med utgångspunkt från rubrikerna i äldreomsorgsplanen. Endast de områden som förvaltningen önskar kommentera, eller har avvikande mening i, redovisas. Där inga kommentarer lämnats instämmer förvaltningen i förslaget till äldreomsorgsplan.

Förebyggande arbete

Strategi 1: Äldreomsorgen ska arbeta förebyggande och aktivt delta i samhällsplaneringen.

Förvaltningen anser att det är av stor vikt att fastigheter förses med hiss. Det är oftast en nödvändighet för att såväl den äldre som andra behovsgrupper ska kunna bo kvar i sin bostad.

Äldreomsorgsplanen skriver att ”verksamheter med sociala aktiviteter kan med fördel bedrivas av, eller i samverkan med, frivilligverksamheter och pensionärsorganisationer.”

Förvaltningen anser att det behöver finnas någon form av sammanhållande organisation för att alla åldrar med rörelsehinder och de som lever i isolering ska få tillgång till de öppna mötesplatserna. Det är dessa personer som bäst behöver sociala dagverksamheter.

I Farsta stadsdelsförvaltnings regi finns för närvarande två mötesplatser för äldre, en i Svedmyra och en i Fagersjö. Pensionärsorganisationerna och Röda Korset har ett stort utbud av aktiviteter för de äldre i Farsta. För att den äldre med rörelsehinder ska ha möjlighet att delta i sociala aktiviteter krävs färdtjänst. Detta medför en kostnad för den enskilde och kan av ekonomiska skäl utgöra ett hinder. Den äldre som lever isolerad behöver någon som motiverar och ger hjälp att komma till mötesplatsen.

Stöd och hjälp i ordinärt boende

Strategi 2: Det ska finnas ett varierat utbud av stöd- och hjälpinsatser som ger äldre goda förutsättningar för ett väl fungerande och tryggt liv i den egna bostaden.

Personliga trygghetslarm är oftast ett bra hjälpmedel för att öka tryggheten för den enskilde i dennes bostad. Det kan i vissa fall inge en falsk trygghet om den äldre inte klarar av att använda larmet på rätt sätt på grund av t.ex. demenshandikapp.

Förvaltningen anser att ett tillägg ska göras under hemtjänst; den ska vara individanpassad och utformas i samråd med den enskilde och/eller dennes närstående.

Förvaltningen ställer sig tveksam till skrivningen att allt fler med omfattande vård- och omsorgsbehov kommer att få sina behov tillgodosedda i ordinärt boende.

Redan idag har äldre som bor hemma ett mycket omfattande vård- och omsorgsbehov. Det är tveksamt om de äldre som idag bedöms ha behov av vård- och omsorgsboende ska planeras bo kvar i ordinärt boende. Det finns en risk med att kvarboendeprincipen blir till nackdel för den äldre med omfattande behov. Detta gäller även för servicehusboende där den äldre lika som i ordinärt boende förutsätts ansvara för planering och inköp av livsmedel. Den äldre med nedsatt aptit och/eller dålig ekonomi riskerar att avstå från inköp med undernäring som följd.

Äldreomsorgsplanen föreslår att korttidsvård i första hand ska bedrivas på särskilda enheter och endast i undantagsfall inrymmas i särskilda boenden. Första stadsdelsförvaltning har 17 korttidsplatser för somatiskt sjuka och sex platser för personer med demenssjukdom. Platserna används för avlastning, växelvård och behovsbedömning. Förvaltningen instämmer i att det i möjligaste mån ska vara separata enheter för korttidsvård men anser att de, för att upprätthålla kontinuiteten för den äldre och kunna ske till rimliga kostnader, bör ligga i anslutning till de särskilda boendena och i närmiljön. Det är ofta som den äldre så småningom blir permanentboende på äldreboendet och det underlättar för den äldre att inte byta miljö.

Särskilda boendeformer

Strategi 3: Det ska finnas vård- och omsorgsboende med speciella inriktningar som tillgodoser äldres olika behov.

Förvaltningen anser att det är ett mycket bra förslag att ändra begreppet särskilda boendeformer till en gemensam benämning, *vård- och omsorgsboende*. I servicehusboendet ingår inte heldygnsomsorg som i de övriga boendeformerna, gruppboende, ålderdomshem och sjukhem. Förvaltningen ställer sig mycket tveksam till att servicehusboende ska ingå i begreppet vård- och omsorgsboende eftersom insatserna är mer lika hemtjänstinsatser i ordinärt boende, med biståndsbedömning i nivåer, än ett boende med heldygnsomsorg. Servicehusen planeras dessutom på sikt att övergå till seniorboende.

Förvaltningen instämmer i att det är angeläget att under planperioden avveckla de flerbäddsrums som finns på t.ex. Farsta sjukhem. Möjlighet måste dock finnas för äkta makar att få dela lägenhet även på ett vård- och omsorgsboende.

Stöd till anhöriga och närstående

Strategi 4: Det ska finnas ett varierat utbud av stöd- och hjälpinsatser till dem som vårdar anhöriga/närstående.

Förvaltningen har inga synpunkter.

Personalen

Strategi 5: Anställda inom äldreomsorgen har hög kompetens som svarar mot de krav som verksamheten ställer.

Förvaltningen föreslår att en lägsta utbildningsnivå för att arbeta inom äldreomsorgen fastställs i staden.

I planen framhålls att det är angeläget att chefer får den kompetensutveckling och det stöd de behöver i sitt ledarskap. En förutsättning för ett gott ledarskap är också att chefen har ett rimligt antal anställda i sitt chefsområde.

Samverkan med landstinget

Strategi 6: Den kommunala äldreomsorgen ska samarbeta med landstingets hälso- och sjukvård med fokus på den enskildes behov.

Förvaltningen har inga synpunkter.

God kvalitet i äldreomsorgen

Det är bra att äldreomsorgsplanen har uttryckt en gemensam värdegrund. ”Respekten för den enskildes integritet och individuella behov ska vara en gemensam värdegrund för alla som arbetar i äldreomsorgen”.

En förutsättning för att få en korrekt genomförd handläggningsprocess är att biståndshandläggaren har ett rimligt antal aktuella ärenden.

Förvaltningen instämmer i att frivilligorganisationer och föreningar är ett viktigt komplement till äldreomsorgens verksamhet men vill poängtera att äldreomsorgen aldrig får frångå sig ansvaret för de äldre som behöver insatser utöver det som frivilligorganisationerna kan erbjuda.

Bilaga

Förslag till äldreomsorgsplan år 2006-2010